

Ten eerste

CRIMINALITEIT VERKLARING OMTRENT GEDRAG

Populaire gedragsverklaring staat

De Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) wordt steeds vaker gevraagd. Is het een effectief middel om delictplegers te weren, of worden oud-veroordeelden hiermee dubbel gestraft?

Elsbeth Stoker
Amsterdam

Werkgevers, sportverenigingen en vrijwilligersorganisaties vragen steeds vaker een verklaring van goed gedrag van de werknemer of vrijwilliger. Vorig jaar vroegen bijna een miljoen mensen zo'n document aan.

Volgens staatssecretaris Klaas Dijkhoff (Veiligheid en Justitie) is de Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) een effectief middel om toekomstige delictplegers buiten de deur te houden bij onder meer taxibedrijven, onderwijs- en zorginstellingen.

Met de verklaring moet bijvoorbeeld worden voorkomen dat iemand die al eens is veroordeeld voor kindermisbruik, na zijn straf opnieuw met kinderen gaat werken.

Afgelopen jaren nam het aantal aanvragen een enorme vlucht. In 2010 ging het nog om 480 duizend aanvragen, nu is dat aantal verdubbeld. Als een VOG wordt afgegeven, betekent dat dat de aanvrager binnen een bepaalde terugkijktijd geen relevante justitiële geschiedenis heeft. Veelal kijkt de overheid voor delicten vier jaar terug. In 2015 werden 3.030 aanvragen afgewezen.

De verklaring helpt bij het weren van toekomstige delictplegers, stellen onderzoekers van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatie Centrum (WODC) in een woensdag verschenen studie. Een aantal mensen bij wie een VOG werd geweigerd, pleegde nadien immers nog een delict. Wel stellen de onderzoekers dat het om een gering aantal gaat.

De weigering van de VOG is mogelijk voor een delinquent ook een stimulans om het leven te beteren, zodat hij in de toekomst alsnog in aanmerking komt

voor een VOG, blijkt uit de evaluatie. Het aantal geregistreerde misdrijven ligt bij deze groep ongeveer 50 procent lager na deze afwijzing.

Maar niet iedereen ziet het zo positief. Uit het onderzoek blijkt eveneens dat er vanuit de reclassering en de advocatuur signalen zijn dat bij de beoordeling van een VOG-aanvraag weinig wordt gekeken naar bijzondere omstandigheden. Volgens Elina Kurtovic, die promoveert op het onderwerp en is verbonden is Van Oosten Advocaten, zet het VOG-systeem mensen hierdoor onnodig voor lange tijd buitenspel. 'De studie van de WODC laat ook zien dat veel mensen bij voorbaat al geen VOG

dienst, maar krijgt geen VOG. De redenering is dat hij met zijn werk soms in de buurt van scholen komt. Als je zo redeneert, kan hij nergens aan de slag. Dat maakt de kans dat hij geïsoleerd raakt en recidiveert alleen maar groter.'

Afgelopen jaren nemen rechters steeds vaker een zogenoemde VOG-overweging op in hun vonnis, voegt Kurtovic toe. 'Het is lastig aantallen te noemen, omdat niet alle vonnissen worden gepubliceerd. Maar wat we wel zien, is dat steeds meer rechters rekening houden met de gevolgen van een eventuele VOG-afwijzing. In hun vonnis stellen sommigen dat de veroordeling later niet alsnog problemen mag opleveren voor het verkrijgen van een VOG en een baan.'

Aanvankelijk waren rechters hier terughoudend in, zegt ook Laura Schoutsen. Ze is griffier van het Amsterdamse gerechtshof en publiceerde onlangs een juridisch artikel over de kwestie. Voor de strafrechter is formeel geen enkele rol weggelegd. Het al dan niet verlenen van een VOG is een zaak voor het ministerie van Veiligheid en Justitie. 'Maar van terughoudendheid is geen sprake meer, die is zelfs omgeslagen in een zekere ongeremdheid bij sommige rechters.'

Volgens Michiel de Ridder, strafrechter in Amsterdam, reageren rechters hiermee op verzoeken van verdachten. Wat hem betreft zien rechters een VOG-afwijzing niet als een dubbele straf. 'Maar ze voelen in atypische zaken soms wel de behoefte in het vonnis uit te leggen waarom in dit specifieke geval een veroordeling geen gevolgen mag hebben voor de VOG. Bij een VOG wordt alleen naar het strafblad gekeken en in een vonnis heb je als rechter de kans om meer uitleg te verschaffen.'

3.030

VOG-AANVRAGEN werden in 2015 afgewezen

aanvragen voor bepaalde sectoren. Het is een substantiële groep die zichzelf uitsluit en niet meer solliciteert op bepaalde functies.'

Ook Bert Knobbout, raadsheer bij het Haagse gerechtshof, is kritisch. Wat hem betreft wordt er 'met een kanon geschoten op een mug'. Hij vindt dat de gevolgen van zo'n VOG-afwijzing te groot zijn, ook al gaat het om een relatief kleine groep. 'Mensen worden soms dubbel gestraft. Bijvoorbeeld: een man is veroordeeld voor ontucht met kinderen. Na zijn celstraf zoekt hij een baan. Hij vindt er één bij de plantsoenen-

Cliff Pinas: 'Ik wilde mijn verleden achter me laten. Iets van mijn leven'

Advertentie

nrv neemt je mee

Verre rondreizen zijn ons specialisme en volgens onze reizigers zijn we er goed in. Een boeiende groepsreis of een privéreis met z'n tweeën, met familie of vrienden.

Het Beste van China & Hong Kong
Groepsreis 18 dagen, al vanaf **2189**

Sta versteld van alle hoogtepunten van China inclusief een bezoek aan Hong Kong

Hoogtepunten van China
Groepsreis 23 dagen, al vanaf **2049**

De Chinese muur, het Terracottaleger, het Zomerpaleis en de Verboden Stad

Klassiek China
Groepsreis 17 dagen, al vanaf **1449**

Ontdek de rijke geschiedenis van eeuwenoude dynastieën

China Compleet, incl. Hong Kong
Groepsreis 21 dagen, al vanaf **2399**

Van Shanghai tot traditionele steden en tempels, al het bijzondere van China zit in deze reis

Volop inspiratie en veel meer (China) reizen? Ga naar nrv.nl

Prijs incl. snelle beslisserskorting. Excl. reserveringskosten 25,- en calamiteitenfonds 2,50 per boeking. Kijk voor de voorwaarden op NRV.nl.

China
vanaf **1449, p.p.**

Snelle beslisserskorting tot **175, p.p.**

nrv neemt je mee

Meer weten? Bel 070 30 76 700 of kijk snel op nrv.nl

Rechter wil

Marjon Bolwijn
Amsterdam

Er komt een uitgebreid onderzoek naar de beëindiging van de trein-kaping in 1977 bij De Punt. Daarbij kwamen zes Molukse kapers en twee gegijzelden om het leven. Duidelijk moet worden of het geweld dat mariniers gebruikten om de gegijzelden te bevrijden, rechtmatig is geweest.

De rechtbank Den Haag heeft dit onderzoek woensdag gelast. Zij deed dat in een tussenvonnis in een zaak die nabestaanden van twee omgekomen kapers hebben aangespannen tegen de staat. Zij menen dat Max Papilaja en Hansina Uktolseja bij de bevrijdingsactie moedwillig door mariniers zijn doodgeschoten en eisen een schadevergoeding.

De rechtbank wil tot in detail weten wat er bij de bevrijdingsactie is gebeurd en wat de instructie was aan de mariniers. Er is nu onvoldoende informatie beschikbaar om een oordeel te kunnen vellen over de rechtmatigheid van het gebruikte geweld. Zo zijn de be-